

Sisällysluettelo

- 1. Varhaiskasvatuksen kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma**
- 2. Mitä kiusaaminen on?**
- 3. Miten kiusaamista ennaltaehkäistään varhaiskasvatuksessa?**
- 4. Tunnetaidot varhaiskasvatuksessa**
- 5. Kiusaamiseen puuttuminen**
- 6. Yksikön omat tarkennukset**

1. Varhaiskasvatuksen kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma

Tämä on Tampereen kaupungin varhaiskasvatuksen kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma. Kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma tehdään jokaiseen varhaiskasvatustyksikköön. Suunnitelma sisältää kaikkia yksiköitä koskevan kaupunkitasoisen osion sekä jokaisen varhaiskasvatustyksikön omat tarkennukset.

LAIT JA OHJAAVAT ASIAKIRJAT

Lapsella on oikeus turvalliseen varhaiskasvatusympäristöön

**Varhaiskasvatuslaki
(540/2028, 10 §)**

**Lasta tulee suojata
väkivallalta, kiusaamiselta
ja muulta häirinnältä.**

**YK:n lasten
oikeuksien sopimus**

**Jokaisella lapsella on
oikeus turvalliseen
ympäristöön.**

Tampereen varhaiskasvatussuunnitelma 2022

**Varhaiskasvatustyksiköissä laaditaan kiusaamisen
ehkäisemisen suunnitelma yhdessä lasten,
huoltajien ja henkilöstön kanssa osana yksikön
toimintasuunnitelmaa.
Kiusaaminen tunnistetaan, siihen puututaan ja sitä
ehkäistään tietoisesti ja suunnitelmallisesti
osana toimintakulttuurin kehittämistä.**

2. Mitä kiusaaminen on?

Kiusaaminen on tahallista ja haitallista käyttäytymistä, joka aiheuttaa pahaa mieltä. Kiusaaminen on ryhmäilmiö, joka perustuu lasten väliin sosiaalisiin suhteisiin. Kiusaajan ja kiusatun välillä vallitsee vallan epätasapaino, jossa kiusaaja tai kiusaajat ovat ylivoimaisessa asemassa uhriin nähden esimerkiksi iän, kavereiden määrän, taitojen tai fyysisen vahvuuden suhteen. Kiusaaminen on toistuvaa toimintaa, joka kohdistuu yksisuuntaisesti samaan henkilöön.

Lapset vasta harjoittelevat sosiaalisia taitoja, eikä empatiakyky ole vielä täysin kehittynyt. On hyvä huomioida, että lapsilla voi olla haastavia vuorovaikutus- ja ristiriitatilanteita myös ilman, että kyse on kiusaamisesta.

3. Miten kiusaamista ennaltaehkäistään varhaiskasvatuksessa?

Varhaiskasvatuksessa kiusaamisen vastainen työ on ennen kaikkea vuorovaikutustaitojen sekä ryhmässä toimimisen harjoittelua ja tunnetaitojen opettelua. Henkilöstön aktiivinen läsnäolo arjen kaikissa tilanteissa on lapsiryhmän turvallisuuden ja myönteisen ilmapiirin perusta. Jatkuva havainnointi ja havainnoista keskustelu tiimin kesken mahdollistaa kiusaamiseen puuttumisen.

Lapsille aikuisten johdonmukainen toiminta ja yhteisesti sovitut pelisäännöt ja sopimukset luovat selkeyttä toimintatapoihin ja omalta osaltaan ennaltaehkäisevät ristiriitatilanteita ja kiusaamista.

TURVALLISEN ILMAPIIRIN LUOMINEN JA KAVERITAITOJEN TUKEMINEN

MYÖNTEINEN VUOROVAIKUTUS

- Eleet, ilmeet ja kehonkieli
- Positiivinen ilmapiiri, myös aikuisten välillä
- Sensitiivinen kohtaaminen
- Huomio vahvuuksiin, onnistumisiin ja yrittämiseen
- Nähdäksi ja kuulluksi tulemisen varmistaminen

RYHMÄYTYMINEN

- Me-hengen vahvistaminen koko toimintakauden ajan
- Yhdessä mietityt säännöt ja sopimukset
- Pienryhmätoiminta

TURVATAIDOT

- Kehotunnekasvatus
- Omien rajojen tunnistaminen
- Toisten rajojen kunnioittaminen

4. Tunnetaidot varhaiskasvatuksessa

Tunteet ohjaavat voimakkaasti lapsen käyttäytymistä ja toimintaa. Tunteet ovat läsnä kaikissa arjen tilanteissa ja niiden säätelyä ja ohjausta tulee harjoitella. Tunnetaidot tarkoittavat kykyä tunnistaa, nimetä, ilmaista ja säädellä omia tunteita. Taitojen karttuessa lapsi oppii ymmärtämään, että myös muilla on tunteet ja se toimii pohjana ympäristön ymmärrykselle ja empatiakyvyn kehittymiselle. Kaikkiin tunteisiin liittyy aina jokin syy. Tunnetaitokasvatukseen kuuluu, että lapset oppivat ymmärtämään näitä syitä tunteiden taustalla. Aikuisella on suuri rooli tunnetaitojen kehittymisen tukemisessa. Parhaimmillaan hyvät tunnetaidot lisäävät lapsen hyvinvointia ja turvallisia ihmissuhteita.

MITEN TUNNETAITOJEN KEHITTYMISTÄ TUETAAN?

Aikuisen malli kaikissa vuorovaikutustilanteissa

Arjessa tunteiden läpikäyminen ja sanoittaminen

Tunteiden äärelle pysähtyminen

Aikuisen sensitiivisyys, läsnäolo ja kunnioittava suhtautuminen

Materiaalien hyödyntäminen (kuvakortit, kirjallisuus, sadut, laulut)

Leikki

5. Kiusaamiseen puuttuminen

MITEN KIUSAAMISEEN PUUTUTAAN?

5.1. Kiusaamiseen puuttuminen varhaiskasvatuksessa

Kiusaamistilanteiden huomaaminen ja niihin puuttuminen edellyttää henkilöstöltä läsnäoloa ja jatkuvaa havainnointia. Aikuisilla on velvollisuus puuttua välittömästi kaikkiin tilanteisiin, joissa lapsi kokee tullessa kiusatuksi. Lapsen kokemusta kiusatuksi tulemisesta ei tule koskaan vähätellä tai mitätöidä.

Arjessa tapahtuvat yksittäiset konfliktit ja riidat voidaan yleensä ratkaista heti. Sen sijaan kiusaamisen selvittely vaatii pidempää työskentelyä, jossa tarkastellaan kiusaamisen kaikkien osapuolten sekä koko ryhmän tilannetta yhdessä huoltajien kanssa. On tärkeää huomioida, että myös kiusannut lapsi tarvitsee aikuisen tukea ja apua. Jokainen kiusaamistilanne edellyttää johdonmukaista jatkoseuranta kiusaamisen loppumisen varmistamiseksi.

6. Yksikön omat tarkennukset

YKSIKÖN OMAT TARKENNUKSET

6.1. Yksikkömme mahdollisia tarkennuksia turvallisen ilmapiirin luomiseen sekä tunne- ja kaveritaitojen tukemiseen

Turtolan ja Messukylän päiväkodissa:

Jokainen lapsi ja asiakas kohdataan sensitiivisesti ja yksilöllisesti. Lasten kohtaamisessa kasvattajat ovat sensitiivisiä myös elekieleltään (esim. ilmeet). Jokaisen lapsen yksilölliset tarpeet ja mahdolliset tuen tarpeet arjen tilanteissa huomioidaan ja tehdään näiden mukaisia järjestelyitä. Kohtaamisissa arvostetaan lasta sellaisena kuin hän on ja välitetään ajatus jokaisen lapsen tärkeydestä. Kohtaamisten vahvistamiseksi pyritään luomaan kiireetön päivärytmi, jonka myötä esimerkiksi lapsen oman vuoron odottamista harjoitellaan, jolloin jokaisen asiat käsitellään vuorollaan. Kasvattajana keskitytään lisäksi oman esimerkin välittämiseen lapselle, jonka kautta opetetaan empatiaa muita kohtaan.

Kaveritaitoja ja kaverin huomioimista harjoitellaan kirjojen, draaman, musiikin ja leikin avulla. Myös tunnetaitoja harjoitellaan ja käsitellään lasten kanssa. Kaikessa toiminnassa hyödynnetään pienryhmätoimintaa ja aikuinen on vahvasti läsnä kaikissa tilanteissa. Kasvattaja on lapsen lähellä ja saatavilla ja lisäksi sanoittamassa kaikkia tilanteita. Aikuisen läsnäolo ja viestintä kasvattajien välillä vahvistaa tietoisuutta jokaisen lapsen päivän tapahtumista. Kasvattajien välistä tiedonkulkua huomioidaan erityisesti iltapäiväulkoilun aikana, jolloin kaikki lapset ovat kaikkien kasvattajien vastuulla. Tämän avulla vahvistetaan tiedon välittymistä huoltajille riippumatta siitä, onko oman ryhmän kasvattaja paikalla kertomassa päivästä.

In English:

Each child and client is approached sensitively and individually. In interactions with children, educators are also sensitive in their body language (e.g., facial expressions). The needs of every individual and possible support requirements of each child in everyday situations are taken into account, and arrangements are made accordingly. In these interactions, the child is valued for who they are, and the importance of each child is conveyed. To strengthen these interactions, an unhurried daily rhythm is aimed for, where, for example, children practice waiting for their turn, ensuring that everyone's matters are addressed in turn. As educators, we also focus on setting an example for the child, through which empathy towards others is taught.

Friendship skills and consideration for others are practiced through books, drama, music, and play. Emotional skills are also practiced and discussed with the children. All activities utilize small group settings, and an adult is strongly present in all situations. The educator is close to and available for the child, and also verbalizes all situations. The presence and communication between educators strengthen awareness of each child's daily events. Communication between educators is particularly emphasized during afternoon outdoor activities, when all children are under the responsibility of all educators. This helps ensure that information is conveyed to guardians, regardless of whether the child's own group educator is present to share about the day.

6.2. Millä konkreettisilla toimintatavoilla kiusaamiseen puututaan?

Kiusaamistilanteisiin puututaan heti ja tilanne selvitetään aina. Tilanteen tapahtumat käydään keskustellen läpi ja huomioidaan tasavertaisesti jokaisen osapuolen näkemys tilanteeseen liittyen. Lasten kanssa mietitään myös yhdessä ratkaisuja vastaaviin tilanteisiin tulevaisuudessa. Tilanteissa ohjataan lapsi ottamaan tarvittaessa etäisyyttä, huomioidaan lapsen tunnetila ja pyritään rauhoittamaan se. Tilanteet käydään läpi myös huoltajien kanssa, jonka avulla vahvistetaan avointa vuorovaikutusta ja sen merkitystä.

Kaikissa tilanteissa pyritään estämään fyysinen satuttaminen ja tarvittaessa tekemistä rajoitetaan ohjaamalla lapsia eri leikkeihin tai ohjataan lapsi aikuisen luokse. Aikuinen pyrkii olemaan kaikissa tilanteissa läsnä ja ottaa vastuuta jokaisen lapsen osallisuuden vahvistamisesta toimintaan, lapsen ikätaso huomioiden.

In english:

Bullying situations are always addressed immediately and the situation is always resolved. The events of the situation are discussed and the perspectives of all parties involved are equally considered. Solutions for similar situations in the future are also thought out together with the children. In these situations, the child is guided to take distance if necessary, their emotional state is acknowledged, and efforts are made to calm them. The situations are also discussed with the guardians to strengthen open communication and its importance.

In all situations, efforts are made to prevent physical harm, and if necessary, activities are restricted by guiding children to different games or directing the child to an adult. The adult strives to be present in all situations and takes responsibility for strengthening each child's participation in activities, considering the child's age level.

6.3. Miten kiusaamisen vastaisia toimenpiteitä käsitellään lasten ja huoltajien kanssa?

Kiusaamistilanteista keskustellaan aina avoimesti. Huoltajille tuodaan tilanteita esille päivittäisten keskusteluiden yhteydessä sekä vanhempainilloissa. Kiusaamista käsitellään kaveritaitojen opettelemisen ja tunnetaitojen opettelemisen avulla. Kiusaamisenehkäisyyn suunnitelmaa käsitellään myös huoltajien kanssa.

In english:

Bullying situations are always discussed openly. Situations are brought up with guardians during daily conversations and parent evenings. Bullying is addressed through learning friendship skills and emotional skills with the children. The bullying prevention plan (this document) is also discussed with guardians.

6.4. Mahdollisia muita huomioita

6.5. Suunnitelma laadittu (pvm.)

5.3.2025